

Arbejde og Beføstning paa de dem ved Udførelsen mellem Hartkornseierne alene tillagte Udmærkslodder, Udgang til at erholde disse Lodder til Eiendom for en billig Betaling eller i alt Fald Erstatning for de paa Lodderne anvendte Beføstninger, hvorpaa de saa meget mere synes at have et retfærdigt Krav, som Jorderne i sin Tid ere udlagte dem efter lovmæssige Udførelsesforretninger, der ere udførte i Overensstemmelse med den høieste administrative Autoritets Tilfjendegivelser.

Til at opnaae en saadan Ordning gives der, saavidt skjønnes, kun to Veie, nemlig enten at søge at tilveiebringe et Forlig mellem de paagjældende Parter eller at ordne Forholdet ved en Lov. Uagtet Ministeriet ikke har kunnet være i Tvivl om, at den førstnævnte Udvei i enhver Henseende vilde være den heldigste, har man dog troet at maatte opgive ethvert Haab om at tilveiebringe Enighed i en Sag som den nærværende, hvor de personlige Interesser have en saa stor Betydning og hvor Uoverensstemmelse mellem de Interesserede ere saa væsentlige og saa vanskelige at udjævne.

Ministeriet har saaledes ikke havt nogen anden Udvei end at søge Forholdet ordnet ved en Lov. Man har ganske vist ikke kunnet overse det Betænkkelige ved ad legislativ Veie at gribe ind i Ordningen af et egentligt Eiendomsretsspørgsmaal som det nærværende, men man har troet, at en saadan Lov vilde have tilstrækkelig Gjæmme deri, at det ikke vil være muligt paa anden Maade at hidføre en heldig Ordning af denne for hele Bornholms Bølfærd saa dybt indgribende Sag. Det maa derhos ikke lades ude af Betragtning, at Loven ikke gaaer ud paa at fratage Noget af Jorder, hvoraf han alt er i Besiddelse. De Hartkornseiere, som ved de foretagne specielle Udførelser have erholdt deres Andpart i Udmærksjorderne udlagte, maae nemlig som Følge af det ved Høiesteretsdommen af 1 December 1862 staterede Princip, antages at have mistet deres Ret til de udlagte Jorder og kunne ad Rettens Veie tvinges til at afstaae dem, for at en heel ny Udførelse mellem Hartkornseierne og Huusmændene kan blive foretaget. Det, Beboerne

som Følge af en saadan Lov maatte give Afkald paa, er saaledes kun Retten til ved en Udførelse at erholde sig tillagt en vis Andpart af Udmærksjorderne. Men en saadan Ret, som sandsynligen først efter lang Tids Forløb og med store Beføstninger, som lettelig vilde kunne overstige Gjenstandens Værdi, vil kunne sættes igjennem, kan ikke have stor Betydning for de Paagjældende, og det vil vistnok erkjendes at være i Beboernes egen velforstaede Interesse at opoffre denne Ret for at opnaae en Ordning af dette Forhold, som forhaabentlig vil medføre de gavnlige Følger saavel for Dem i det Hele som for dens enkelte Communer og Beboere.

Uagtet det saaledes forekom Ministeriet, at en Lov af det angivne Indhold vilde være begrundet i Forholdene, har man dog ikke troet at burde fremkomme med et dertil sigtende Udkast, forinden man havde forviiset sig om, at den overveiende Majoritet saavel af Hartkornseierne som af Huusmændene paa Bornholm ønske Sagen ordnet paa den antydede Maade. For at komme til Kundskab herom samt for om muligt at tilveiebringe Enighed mellem Beboerne i hvert Sogn angaaende de nærmere Bestemmelser, som ville være fornødne til Gjenneførelse af Loven i de enkelte Sogne, har Ministeriet foranlediget, at Sagen for de enkelte Sognes Vedkommende er bleven forhandlet mellem 2de af Ministeriet udnævnte Mænd og Delegerede fra hvert Sogn, som under Ledelse af vedkommende Sognestandsformænd ere blevene valgte saaledes, at Hartkornseierne for sig have valgt to og Sognets øvrige Beboere for sig andre to. Under disse Forhandlinger have de Delegerede fra de 12 af Bornholms 15 Landsogne erklæret sig for, at et paa det ovenfor angivne Grundlag udarbejdet Lovforslag søges fremmet. De Delegerede for Øster Sogn erkjendte vel det Uvilkkelige i, at Sagen kunde blive afgjort ved Lov paa den paatænkte Maade, men ansaae sig dog ifølge den Stemning, der havde gjort sig gjældende hos Hartkornseierne i Sognet, navnlig som Følge af at disse have staaet i den formeentlig aldeles urigtige Formening, at dette Sogns Udbyggere have tabt deres Ret til paany at anlægge nogen